

Na ribnjaku Betesda

Na sjevernoj strani prostranoga hramskoga trga u Jerusalemu bila su ova vrata. Kroz ta su vrata tjerali u hram životinje određene za žrtvu. U blizini ovčjih vratiju bio je veliki ribnjak, zvao se Betesda, to znači mjesto milosti. Unakolo oko ribnjaka dizale se pet redova stupova. Pod njihovim je krovom bilo ugodno počivati, kad je izvan njih žeglo i palilo sunce i vjetar vitlao prašinom po cestama.

Podimo duhom danas na to milosno mjesto. Sa ceste se spuštamo i prolazimo između stupova. Izenađeni stajemo. Mi smo najednom kao u dugačkom i širokoj bolesničkoj dvorani. Uz stupove stoje slijepci. Na zemlji čuče sitne prikaze s uzanim prsima i zaostrenim licima. Hvata ih vrtloglavica i ne mogu se uspraviti. Na siromašnim ležajima leže bolesnici i ne ustaju niti se ne miču. Na izražaju lica čita im se gorka bol. To su kostobolnici. Obalom jezera se ne može proći. Gusto i stisnuto poredani stoje, sjede i leže bolesnici. Ukočenih očiju zure neprestano u plavo jezero. Njihova se tjelesa nagibaju kao da hoće odmah da se bace u njegovu hladnu vodu.

Razumjet će svatko ove bolesnike, koji je i sam bolestan, slijep, kostobolnik, ili ga hvata otmaglica. Svi su ovi bolesnici stavili svu svoju nadu u jezero Betesda. Voda se u njemu giblje ovako i onamo. Tada dolazi nevidljiva ruka Anđelova i dotakne ga se. Tako im govori njihova pobožna vjera. Jezero se na to uzburka i tko prvi side u nj, taj ozdravi, kakvu god bolest imao. Zato ti bolesnici prisluskuju, hoće li se voda jezera uzburkati. Čekali su i čekali. Kušnja ustrpljivosti bila je velika. No čežnja za zdravljem još je veća.

U jednom kutu leži na vrlo skromnom krevetu neki siromak. Ako itko može da govori o bolima, to može on. 38 godina ga muči kostobolja. 38 godina šepa on podupirući se o štake. Leži na krevetu i ne može si pomoći. 38 godina drugima je na teret. On se jeveć sama koža i kost. Nabori od boli na njegovu čelu i ustima odaju, koliko on trpi. No još je veća njegova bol u nutrinji. On ne smije o tom misliti. On je bio čvrst zdravljem, ponosan i jak čovjek. A onda je nadola preuzetnost, koja se tako lako usulja, kad nekom dobro ide. Nije se brinuo za Božje naloge. Ni za šestu zapovijed, koja glasi: Ne budi nečist! Propisao je svoju snagu. Njegov svakidašnji krh bilu su opasna i razbudila. Jednoga dana udari ga Jehova (Bog). Pojavila se kostobolja. On nije htio, da podigne pogled prema gore, uživao je i dalje. Kostobolja ga je izjedala. Ona ga nije napuštala. A mogao se je riješiti, da je htio. A sada je 38 godine morao činiti pokoru za svoje ludosti. Neprestano ga mučila bol u njegovim udovima. Ali još više ga je mučila savjest. Drugima se nije smio previše tužiti. Ljudi su tako nemilosrdni. Oni bi mu mogli predbaciti: »Sam si kriv! Mogao si... Oni bi mu samo povećali trpljenje.

Jezero Betesda bilo mu je jedina nada. Ali mu je Betesda bila i muka. Kad god bi se naime voda uzgibala, uvijek je on zakasnio, da uđe prvi. A samo takav je mogao ozdraviti. Momu je gledi-

dati, kako drugi prije njega ulaze ili su bili nošeni. A za njega se nije nitko brinuo. On je bio bijedan i jedan kao nijedan drugi. Na njega se nije nitko obazirao.

I sada se pojavio jedan strani čovjek i tiho prolazi kroz redove bolesnika. Svi Ga poznaju na prvi pogled. To je Isus iz Nazareta. Na Njegovim očima čita se duboko sažaljenje. Zao Mu je poradi tereta, koji pritisne te ljude. Svi Ga prate svojim očima. Za svakoga On imade nešto utješna. Jednoga pogleda prijateljskim pogledom. Drugomu reče utješnu riječ. Gdje god se pojavi, nastaje veselje u srcu i svijetlo u duši. Zaustavio se upravo kod onoga što pati 38 godina od kostobolje. Sagiblje se k njemu i govori s njime. Bolesnik pripovijeda stranom čovjeku, koji tako ljubavno s njime razgovara, koliko je već prepatio tolike godine. A Isus ga iznenada zapita: »Hoćeš li da ozdraviš?»

Bolesnik kao da se probudio iz tužnog očaja. Nova mu nada sine. Zašto to pita prijazni stranac? Ta ne treba dokazivati, da želi ozdraviti. Kako ne bi rado odložio takav križ, koji vuče već 38 godina. Možda ga hoće taj dobri Gospodin uroniti, kad Anđeo dotakne vodu i uzgiba je. Zato Mu odgovori: »Ah, Gospodine, ja nemam čovjeka, koji bi me spustio u ribnjak, kad se voda ustalasa. Dok ja sam dođem, već je drugi prije mene sišao u vodu i ozdravio.»

Tada mu Isus reče zapovijedajućim glasom: »Ustani, uzmi krevet svoj i idi!»

Bolesnik je bez riječi. On ne shvaća izrečene zapovijedi. Bespomoćno leži na svojoj nosilici, a kako bi onda mogao

ustati? A ipak mu nato prostruji vatra njegovim tijelom. Ispruži prste i ruke. I tijelo se protegne. Poviče i skoči s ležaja. On stoji na svojim nogama. On je uistinu zdrav! Ljudi se skupiše oko njega. On se uhvati za glavu. Ne vara li ga san? Gdje je njegov Spasitelj? Gleda i traži Ga očima, ali Ga ne nalazi. Tada mu opet zavzovni u ušima zapovijedi: »Uzmi krevet svoj i pograbi! On pograbi krevet i metne ga na leđa. Nevjerovatno mu je, on ga može nositi, i nositi bez boli. Trči ovamo i onamo. I doista on može hodati i to hodati bez boli. Glasno podvikuje od veselja. Ljudi se vesele s njime. A njegov izvištelj se ne pojavljuje. Išeznuo je.

Tako je radio milosrdni Spasitelj! činio dobro i hvale nije za to primio. Lijep primjer za nas.

OPĆINSKI NAČELNIK JAPANSKOG GRADA MIKASUBI M. Sunabiki upravo je općinskim činovnicima okružnicu, u kojoj, između ostalog, kaže:

»Smatram korisnim, da javno kažem, da sam, poslije pet godina ozbiljnog razmišljanja o religiji, postao katekumen Katoličke Crkve. Njena nauka, koja naročito naglašuje sveopću ljubav, ne poznaje granica. Uvjeran sam, da je katolička vjera put do obnove socijalnog porетка i morala. Ova je vjera proširena među svim narodima i može se nazvati religijom ljudskog roda. Ne može se govoriti, da za Zapad postoji jedan, a za Istok drugi Bog. Katolička Crkva je ostvarila sveopću korisanu radinost, a naročito na socijalnom i karitativnom polju. Stoga se i usudujem, zamoliti vas, da se potrudite upoznati s katoličkom naukom.»

JUTRO U PLANINAMA

Rastvorile orgulje registre svanuća. Bjelina se prosu u krilo planina. Zaplakaše trave bojama ganuca, Mirisi se prosuše iz plavih visina.

Livade se prenuše u bisernom ruhu. Zora negdje nesta kao plaha snu. Sitni cvijetci drijemali u jutarnjem muku. Travnicih pasu su ovce bijelih ruku.

Vitki zvonik crkvice s planinskog vrhunca U znanou Gospi je slao pozdravljenje. Kriz na njem su ljubile prve zrake sunca. Ptice su pjevale — jutarnje buđenje.

Tu i tamo čuli se sitnog zvonca glasi, Mali janjci skakali oko stada bijela, Pastiru u molitvi prolazili časti, Duša mu se ljepotom jutarnjom zanjela.

Uska staza skrila se ispod cvjetnih glav. Mahovina nešto je šaptala ciklami. Vitki bor se smiješio čaru neba plava. Jutro je osvanulo na gorskoj osami.

Može li se dokazati postojanje Boga

Uvjerjenje, da Bog postoji, tako je staro, kako je star ljudski rod. To se uvjerjenje ne ograničuje na neke narode, nego se nalazi kod svih naroda. Ideja o Bogu bila je, latina, kod mnogih izopačena, ali izopačeni se može samo ono, što postoji. Već je rimski filozof Ciceron rekao: »Nema naroda tako diviljeg i zapuštenog, koji ne bi imao vjere u neko božansko biće, ma i ne pozna njegove naravi.« — Iza Cicerona otkrivena je Amerika, Australija i nebrojeni puci. Ali Ciceronova izvjava ostala je netaknuta.

Takve sveopće, stalna suglasnost svih naroda s obzirom na postojanje nekog božanskog bića mora se smatrati kao glas naravnog zdravog razuma, a taj glas ne može varati. Dakle već sveopća vjera čovječanstva u Boga je dokaz za Njegovo

postojanje. Prema tome dokazu stoji nemotkno poricanje Boga. Hoće li da ovaj dokaz obori, mora dokazati, da Boga nema i da ga ne može biti. Vjera u Boga je u posjedu, ona postoji od prije. Tko hoće, da je obori, mora da svoju novu tvrdnju dokaže. A to se ne može.

Nije dakle na nama, da dokazujemo, da Bog postoji, nego oni, koji tvrde da ga nema, moraju to dokazati.

Međutim imade mnogo dokaza, kojima se može dokazati postojanje Božje zdravim ljudskim razumom. Među tim dokazima najpoznatiji su kosmološki dokaz, koji imade više načina, biološki dokaz, teleološki dokaz i moralni dokaz. Tko želi, da se u ove dokaze postanje uputi, neka čita »Naravno bogoslovlje« Dr. A. Bauera.

Budi volja Tvoja

Bog vlada nad nama u svim stvarima ovomečnom našeg života tako, da se sve zbiva po Njegovoj volji. Zato treba da i sve vremenite nesreće, koje nas stižu, predamo u Njegovu volju.

Treba da se u siromaštvu i u svim teškoćama, koje iz njega proizlaze, podvrgnemo volji Božjoj. To nam ne će biti teško, ako se sasvim prožmome mislju, da Bog bdije nad nama, kao otac nad svojim djecom, da nas samo zato prepušta bijedi, jer je tako za nas najbolje. Kad stvar ovako uzmemo, prikazuje nam se siromaštvo u sasvim drugom svijetlu. Ne osjećamo se više siromašima, ako potreba i siromaštvo promatramo kao spasonosni lijek svoga nebeskoga Liječnika i Oca.

Nije dobro za nas, da sve uživamo, nego je često dobro, da na mnogome oskudijevamo. Oskudijevanja su spasonosno sredstvo za nas. I ne bojimo se, da će nam što manjkati od onoga, što nam je potrebno. Budimo uvijek neokolebivo uvjereni, da će nam naš svemogući Otac posve sigurno uvijek dati sve, što nam je u budućnosti potrebno ili što nam može da bude uistinu probačito. Nije li sam božanski Spasitelj rekao: »Ako vi, koji ste želi, dajete svojih djeci dobre darove, kakve će Otac vaš nebeski dati dobre darove onima, koji Ga mole? Nauka o Providnosti Božjoj je nepobitna latina naše svete vjere. Naše prevetlice brige i strah za budućnost dokaz su nam, da tu istinu nemamo uvijek pred očima. Što više da možda i sumnjamo u nju. A ipak je Spasitelj više puta ističe u Sv. Pismu: »Ne brinite se previše za život svoj, što će jesti, što će piti i u što će te osudjeti. Otac vaš nebeski zna, da vam sve to treba. Istite naprijte kraljevstvo Božje i pravdu Njegovu, a ono će vam se sve dodati.« Spasitelj traži samo jedan uvjet, da nas riješi svih velikih briga za zemaljski život, a taj je, da naprijte tražimo kraljevstvo Božje i pravdu Njegovu. Kraljevstvo Božje treba da bude glavna misao, želja, težnja našeg života, i sva naša nastojanja i djela treba da budu upravljena k tomu jedinomu cilju. To znači, da se puni povjerenja i predanosti treba da stavimo u Njegovu ruku i da svoju volju učinimo sasvim jednakom Njegovoj svetoj volji.

Treba nadalje da se u sreći i nesreći, u časti i poniženju, u slavi i sramoti podvrgnemo volji Božjoj, i da sve primimo spremno iz Njegove ruke, jer sve služi Njemu na čast, a nama na spas. Kad je kralj David morao da bježi pred Absalomom, svećenik Sadok iznio je kovčeg Gospodnji za njim, da prati kralja i da ga ovom svetinjom zaštiti od zla. No kralj reče svećeniku: Nosi kovčeg Gospodnji u grad; ako nađem milost u Gospodinu, On će me dovesti natrag, a ako mi rečne: nješi mi po volji, ja se podvrgavam, neka učini sa mnom, što mu se čini dobros. A radio se u samom prijestolju. Tako treba da govorimo i mi, došlo na nas kakvo mu drago zlo: Budi volja Tvoja.

DIOGENES I 3 SESTERCA.

Grčki mudrac Diogenes postavio si je šator na trgu u Ateni, na kojem je stavio natpis: »Ovdje se prodaje mudrost.« Neki čovjek, koji je to pročitao, srdacno se tome nasmejao i pošalje mu svog slugu sa 3 sesterca i reče mu: »Pitaj tog mudrijaša, koliko mudrosti ti daje za 3 sesterca, koliko pot dinara.« Sluga pođe k njemu i izvrši nalog. Diogenes spremi novac i reče mu: »Reči svome gospodaru slijedeći izreku: »Miall kod svih svojih djela na svoj svršetak!« Ova se rečenica gospodaru tako svijedila, da je za zlatnim sjlovima te riječi ispisao na ulazu svoje kuće, da sebe i svakoga, koji uđe, podsjeti na njegov konačni cilj.

Nitko nije čovjeka češće i ozbiljnije podjetio na njegov najviši cilj negoli Isus Krist. Neke dakle i svaki kršćanin imade vazda taj cilj pred očima!

Prevtljivost

Ništa nije tako prevrtljivo kao što je proljetno vrijeme. Osobito je to u mjesecu travnju. Prečesto su uzaludna svja računavanja i meteorološka napredanja. Iznenadne promjene su na dnevnom redu. One se ne obaziru niti na zaboravljena lica naših zemljoradnika ni na čeznuta izviđanja izletnika, ni na razne proslave, ni na uvećavanje našega ženskoga svijeta. To su nerazumljive promjene u porodi čestu su slika ljudskoga prevrtljivosti duha.

Promjene u prirodi ravnanu se prema izvjesnim prirodnim zakonima. I u njima imade toliko kombinacija, da ih mi ne možemo proračunati. I doista nliedan dan nije sličan drugomu.

Tako bi se moglo kaikada reći i za mišljenje i osjećanje, za djelovanje i nazore, za sklonosti i zabave ljudskoga duha. Istina je: ništa nije stalno pod suncom. No ipak ima razlika. Promjene u prirodi su, kako smo rekli, ovisne o prirodnim zakonima. A promjenjivost ljudskoga duha je slobodna. Ljudski duh namine imade svoju slobodu, kojom možd svoje mišljenje i osjećaje ravnati i upravljati.

Prevtljivošću i nepostojanošću ne smije se smatrati neprestani napredak, jer je on brizno uzdizanje i primjenjivanje našega duha na bolje. Drugo je prevrtljivost. Danas je prevrtljivom čovjeku dosadno, što ga jučer silno zanimalo. Oduševi se za neki naert, koji je prije nazivao pustolovinom i neukusnim. Sada voli kupače, zabave, društvo, poslove, koji su mu slika dosadna i rubikat vremena i kapače ljudi. On poklanja svoje sklonosti neobičnom tepinom osobama, koje za kratke vrijeme odlučno izbjegava.

Prevtljivi ljudi imadu svoj ukus, koji upliva na sve njihove sklonosti i navike. S takvim se ljudima ne možemo ni u čem složiti. Sve mora biti po njihovoj volji. Sve oni hoće sebi slobodno podložiti i upokoriti. U svemu treba njima povladivati, ako ne čemo da s njima živimo u neprestanoj svadi.

Prevtljive ljude katkada obuzima čvrsto čuvosivio uvjerenje, da bi se mogli zakleti, da su uvijek promjenljivi ljudi.

Prevtljivi ljudi bi morali vrlo mnogo posvetiti ispitivanju svoje savjesti.

Sasvim je naravno, da se naši nazori o životu mijenjaju. S godinama postaju zreliji, ozbiljniji i jasniji. To ne znači da smo prevrtljivi. Mi možda moramo zbog našega iskustva drukčije suditi o izvjesnim osobama sad bolje, sad slabije. Ni to ne znači biti prevrtljivi. Pa i sv. Pavao kaže: »Kad sam bio dijete, govorio sam kao dijete, mislio sam kao dijete, sudio sam kao dijete. A kad sam postao mlađe, odbacio sam ono, što je bilo djetinje.«

Ovo ne vrijedi samo za razum, koji dozrijeva. I sud iskusnih i zrelih muzeva mora se mijenjati i mijenja se s okolnostima i s promjenom prilika. Siljeje je i zagrižljiv, tko usprkos proživljenjima događaja drži čvrsto svoje neopravdane nazore.

Ne nije prevrtljivost, kad s pravom i razložno mijenjamo svoje mišljenje i osvjetlečemo i onda drukčije radimo i sudimo.

Za duhovni je život veoma štetno, ako se ne može mirno i postojano razvijati. U prevrtljivom naime čovjeku ni nišiti Božja ne će stalno postojati i voditi ga. On je kao dijete, koje se trga iz ruku svoje čuvarice i hoće neprestano da trči za šarenim cvijećem i raznobojnim kamačicama. Tako i on neprestano mijenja isposjednike, način razmatranja, odlučuje razne knjige jednu za drugom, mijenja zvanja, poslove, prijatelje i način saobraćaja s drugima i t. d.

Uzrok prevrtljivosti treba tražiti u karakteru, koji je slab i podvrčen svakom utjecaju. Dakako da i lom čvrstih predmeta i manja utjecaja. Takav se čovjek nije privikao na stalni dnevni red, niti se ne drži dobre promišljenjima načela. Kod njega nije slomljena samovolja ni njegovana prava svijesti dužnosti.

Mnogo puta se prevrtljivost može protumačiti i slabošću čovječje naravi. Ljepo kaže knjiga »Nasljediv Krista«: »Dokle živis, biš ćeš i protiv svoje volje podvrčen promjenljivostima, tako da ćeš se naći sad veselo, sad žalostan, sad zadovoljan, sad nemiran, sad pobožan, sad nepobožan, sad revnan, sad dosadan, sad ozbiljan, sad lakoustan. Sada čovjek, i manja duhu usređan, stoji imad promjenljivosti i ne pazi na osjećanje niti ga pokreće vjeter prevrtljivosti, nego cijelo nastojanje njegove čudi teži za jednim visokim ciljem. On je nepokolebljiv i može takav ostati, jer svoje bezazleno i nepogrežno oku postojano upire u Mene usprkos tolikih slučajnostima.«

Samo Bog je nepromjenljiv. To je svojstvo Njegove vječnosti. Kršćanska pak postojanost čuva se u ustrajnoj po-

Iznakažena Božja slika

Veliki umjetnik Leonardo da Vinci naslikao je novu sliku, najveće remek djelo svoga visokoga duha i svoje vješte ruke. Poznavaoci slikarstva dolazili su iz bliza i iz daleka i divili se djelu. O njemu se govorilo posvuda s oduševljenjem. Ali se našao opaki čovjek, crme duše. Otkađ je Leonardo postalo glasovitio, u sebi je gojio mržnju prema majstoru; i što su više velikoga slikara hvallili, to je više jačala mržnja njegova neprijatelja. Jednoga dana Leonardo je bio odsutan; a njegov se zavjdnik uskljua u radionicu, s blatom izmakši sliku i proreza je na sredini. Kad se umjetnik opet povratio i stupio u svoju radionicu, pogled mu je pao na njegovu sliku. Ali što je morao vidjeti! Slika je bila iznakažena, da je nisi mogao poznati. Leonardova bol bila je velika, pa brizne u plač.

Jedan još veći umjetnik učinio je jednoga još divnije djelo: Bog je stvorio prvi bračni par i postavio ga u raskošni vrt u raj. Sve, što se tu vidjelo i čulo, hvallio je umjetnika, iz čije je svemogućne ruke protražila ta djela: krasota i miris cvijeća, pjev ptica bili su trajna hvala Bogu, kao i ljepota oboje ljudi, koji su stajali među cvijećem i radovali se djelima Božjim. Adam i Eva osjećahu se neopisivo sretnima i njihova je sreća bila najljepša hvala Bogu, osobito, kad se popela do svijesne zahvale svome Stvoritelju.

Ali se našlo jedno biće, koje je Bogu zavidio na časti, a ljudima na sreći. Bio je to sotona, koji je svemogu ohološću zauvijek progurao svoju nebesku sreću. Skrio se pod klu zmije i s pravim sotonskim namjerom usluđao se u raj. On je znao, da je Bog ljudima dozvolio, da jedu od ploda sa svih stabala u raju, samo da im je zabranio jesti s jednoga stabla. Tu zapovijed nije Bog dao ljudima zato, da im stavi zamku, nego iz ljubavi: da imaju priliku svijesnim i dragovoljnim poslušnom dokazati svoju zahvalnost prema Stvoritelju. Da im nije dao nikakvu zapovijed, ne bi imali mogućnosti pokazati, da su Bogu služili drage volje; jest, o slobodnoj volji u pravome smislu ne bi se mogio govoriti. Prispadalo je dapače i na njihov osjećaj potpunje sreće znati-godili smo raditi proti volji našega Stvoritelja, međutim mi smo bili poslušni, i to slobodnim izborom. »Tko je iskuštan pa se našao savršen, dobit će slavu; tko je mogao grijesiti, a nije grijesio, tako učiniti, a nije ga učinio« (Slr. 31, 10).

Ljudi nisu imali ni na kraj pameti, da bi jednoga dana mogli postati nevjerni Božjoj zapovijedi. Pa ipak su postali. Priznali su se sotona. Pod izlikom skrbi za njihovu sreću zasija im u dušu nepovjerenje. Kad mu je uspjelo, da učini ženu

nepovjerenjom prema njezinu Bogu, koji joj je iskazao tako neizmjerina dobra, bio je lagan posao u njoj pokrenuti i kakve podmučke svrhe. A kad se u čovjeku jedamput probudila oholost, tada se treba bojati za sve, što je tada bačeno na kosku. Zaboravila se Božja zapovijed i prijetnja. Eva je jela od zabranjenoga ploda, ali grizniči zabranjenu jabuku u njoj zagrizi i svoju propast. A kad je čovjek jednom postao rob sotone, onda ona kvart i druge ljude, najprije one, koje ljubi; od zabranjenoga ploda Eva daje Adamu, koji je također jeo.

Stvar ima drugo lice prije nego li učini i drugo posljedje djela. Adam još držni u ruci ostakne sudbonosne jabuke, a onda se brzo osvjesta. Bježi ispred Boga. Ali ga On nalazi. Stiče ga Božja kazna. O čase, u koji je zlo slavilo slavilo! O čase žalosti, za obojicu ljudi i za cijeli njihov rod! Izgubljena je posvetna milost, a s njom i djetinjstvo Božje. Božja slika gadno je iznakažena, razum je pomračen, volja oslabila i postala sklona na zlo. Proterani iz lijepoga raju u svijet, u kome niču samo trnje i korov. Kad se je spustila noć, činilo im se kao da iza svakoga grma bulji poput kakve utvare smrt, koja sada ima vlast nad njima. O žalosti, o boli srca! — Natrag, natrag u raj! Ali su vrata zatvorena. Pred njima stoje Kerubi s plamenim mačem i priječje put.

BOŽJI POZIV

Štalojma ga čitava života. Od rođenja do smrti osjećamo da se naše srce ne može smiriti u promjenljivom svijetu. Znamo, da si nas stvorio za sebe, veliki Bože, i da se tebi vraćamo. Ali kakvi čemo doći na gostu Zivota? Kakvi čemo isći pred Tebe, na odušnodnoime času? U svojoj priki o pozivu na svetstvo, opominjeli nas, Kriste, da budemo pripravni. Neka nas ne vežu obzir, koji ništa ne vrijede pred Tobom, obziri na naše poslove i težnje, pa da okasimo. Dao si nam vremena, da uzdigujemo svoju misao vječnim vrednotama. Dao si nam mogućnosti, da spoznamo, kako je duša važnija od tijela. Sve ostavljamo, što nam je uzajmljeno na zemlji za ovaj kratki život. Sve naše osnove, radošti i djela svršavamo se u jednodne trenu, kada nas Ti pozoveš. Da li je pripravne naše svečano ruho za ovaj polazak? Da li radimo polazimo u nebeski Jerusalem, gdje nas Ti očekuješ?

Gozba je pripravljena i mjesta imade za sve uzvanike. Sretni su oni, koji to ne zaboravljaju ni sred svih zovova ovoga svijeta. Sretni su i mirni, jer tamo je hiejb, koji zastičuje svaku glad. Tamo je izvor da ugasi svaku žeđu. Tamo si Ti, Dobri, koji pravdom vraćas svojim stvorjenjima i mišlostred prevljas svaku našu bol.

Tamo si Ti, Vječni, naš početak i naše trajanje.

Medovičev SV. FRANJO ASIŠKI

Znameniti hrvatski slikar O. Celestin Medovič, izradio je u svoje vrijeme oltarsku sliku za Franjevačku crkvu u Dubrovniku.

Na malo čistini sred Alvernskih hridina, kao u kakvoj prirodnoj sobici, vidimo sv. Franju, gdje u zanosnoj molitvi sklopljenih ruku kleči na kamenu pred križem, napravljenim od jedne usis vršeske grane, koja iz dna isječenoj debla izlazi, a gore je komadom grane jednake debljine prekrizna. Oči pune dubokog bola, podizaju se prema Križu proživljujući Kristove mučice.

Vidi se, kako Ga bljesta svjetlost, dolazeći: Propela, obasjava. U bliznjem klancu vidimo dva brata redovnika, gdje prv, pokazuje drugome na Franju Asiškoga, shvaćajući, da Nebo, već ovdje na zemlji, ljubljenoj im Oca svjetliom posvećuje.

Prizor na slici svakako je neposredno na polju pred onim posvećajim utočjehom Franjinu u tokove Kristove, radi kojeg je od njega bio nagrađen stigmatizacijom.

Jer pogled je Njegov tako pun bola i dubokog shvaćanja Kristovih patnja; ljubav je Njegova za Propetog Jaganjaka teško jaka; a osjećanje bolova tako

zbiljako, kao da On više ne bijaše Franjo, ljubitelj Kristov, već sam ostavljen: ni Krist, visiči između neba i zemlje raskršljenih ruku i zlomljena tijela.

I kad su čuvstvo i patnja Franjina dosegli vrhunc, Krist ne mogao, a da doliku ljubav, ne sagradi, pa iz pojačane zrake svjetlosti, koje, izlazeći od raspeta Serafina s Križa, obasjaše Franju, utisnu na raširene mu ruke i noge svete Svoje rane.

Olad je Franjo i po Svetim Ranama prava slika Kristova. — Sprjeđa na slici: vidimo dva Anđela s Evgandjeljem u ruci, jer Franjo bijaše pravo, u život provedeno Evgandjele. Iza Njih stoji mrtvačka lubanja, valjda kao znak prolaznosti svjetskog — li znak, da je Franjo mrtvao za zemaljske slasti.

Nedaleko Asiškog Sveca, podno jedne hridi, vidimo onog vuka, za kojega se priča, da je bio strah i trepet cijele okolice, dok ga sv. Franjo nije svojim govorom tako ukrotio, da je postao blag kao jagnje. Tu on, između divljeg i pitomog zeca, mirno leži, osjećajući, bliznu Sveca.

PODLISTAK Snijeh Srcu Isusovu

— Kad se je dogodilo, bio sam mlad, posve mlad, kao ti, — reče stari gospodin, koji je izgledao kao utjelovljena ozbiljnost nešto zbog starosti, nešto zbog starosti, odmerjenosti, a najviše možda zbog načoara s tamnim okvirom.

Sjedili smo u njegovu vrtu, na drvenoj klupi kraj starog korgovanova grma. On je bio prijatelj mog oca i često me je pozivao da dođem k njemu u stari zapušteni vrt te malo s njime posjedim.

— Šta se je dogodilo? upitam radoznalo i ponešto sa strahom, da se ne bi njegovo pripovijedanje odvise otežlo dugim staričkim domišljanjima.

No ovaj put nije je šušivati svaki izvanjski poticaj, jer on stane pripovijedati gotovo bez daha:

— Bio sam mlad, u tvojoj dobi, kad mi je umrla majka. Nisam naslijedio nikakva blaga. Znaš, da siromasi obično nemaju ništa drugo nego poštenje, a siromasne majke veliku ljubav. Ona me je školovala radom svojih ruku. Uostalom, sve ti to je poznato. Htio bih ti reći nešto, što još nisam znao. Vrjedno je znati. Čin jednoga stvar, hoću reći jedan sudbinu, ude duboko u našu dušu, tako da ne toga tebi sjećamo, to će sigurno pridonijeti izgradnji našega zračaja, a može postati i sudbonosna.

— Meni je majka ostavila jednu uspomenku. To je... ma znaš... bila sigurno najslušnosti Božjim zapovijedima, a savjesnom ispunjavanju staričkih dužnosti i u vjernom naporu, da svoje mišljenje, vječenje i rad prilagodi načelima vječne Božje pravdeosti.

lošija slika, što sam je ikad vidio. Predstavljala je Srce Isusovo. Mene je uhasavalo baš Srce, iz kojega se šire zrake, a probada ga mač, koji ga je već izranio na nekoliko mjesta. A Isusov je lice... Što da ti kažem? Sve je bilo tako loše, da bih bio kadar spaliti tu sliku, kako ne bi ostalo od nje ni traga. No to se nije dogodilo. Nešto mi je spustavalo ruke. Spremio sam sliku u ormar za knjige. Poslije, jednoga dana, selo sam iz najmljena stana u svoju kućicu. Kad su kola prevozila moje stvari, dogodilo se nešto vrlo nezgodna; s kola sklizne jedan sanduk od trulih dasaka, koje sam nevaljalo zabio, a iz njega se razliti sve, što je bilo u njemu. T. j. knjige i ona slika. Ne znam, kakvi su se prolaznici zaustavili i stali promatrati, upravo zurili, kao da će otkriti čarobno blago. Katkad ljudi običavaju biti ponešto glupi, što li. Ljudio sam se na njih. Dok sam vozačem trpao knjige natrag u sanduk i upravo dohvatio sliku, netko mi se iza leđa nasmjeh. Očigledam se. Bio je to pijan čovjek. Ruke je turio u poderane džepove hlača i mutno gledao nekamo u zrak pa opet u mene. Vidjelo se da nešto smišlja. Dotle se već skupilo dosta dječurlije, nad kojom nitko ne bdiđe nego je prepuštena sebi.

— A što će vam taj... vaš Bog? drekne pijani te mahne nogom u zrak.

Dječurlija zaurala od smijeha, a za njom i nekoliko glasova iz skupine, koja je stajala na pločniku. Što je bilo dalje, sporedno je.

Sada čovjek usuti; snuđi se, pa slegne ramenima kao da sam sa sobom razgovarao. Zatim podigne pogled prema meni,

pogled koji se oslobađa od nečega bolna, pa nastavi mirno: — Iste sam večeri objesio sliku na zid, povrh uzglavlja, kako sam to vidio kod moje prijateljice majke. Da nije bilo onoga smijeha, možda to nikad ne bih učinio. Snijeh mi je otvorio oči. Dugo sam te večeri promatrao sliku i razmišljao. Ta loša, ta odbačena, ta završenja i ismljana slika bila je izvor goralackog junaštva moje majke.

— Da me razumješ, sinko... Drago je meni, kad se ljudi otimaju za ljepotom i kad se umjetnici trude za što dostojnijim, što savršenijim izrazom bilo cvijeta bilo ljudskog lika. Tako i treba. I što izvrsniji predmet, tim iziskuje boljšega majstora. Sve je to dobro. No ja sam on večeri zakleto da padnom ni koljena isto onako, kako se mene priprijeti ljudi, seljaci, koji ljepotu ne izučavaju, nego se dadu tako svladati samom čedom, samim smislom, izučavajli ljepote čisto žive mirna area za bliznjega, a svijetu je potrebno toplo srce. Ne samo to, sinko. Svijetu je potrebno najtoplije Srce, ono, probodeno za ni. Svijet je odbacio to Srce, stao je — rekao bi se — na svoje noge. Pa što? Počeše mu se noge tresti. Njegov je put samo spitičanje. Jer je svijetu mrtvo srce. Umrijo je, kada se je nasimjao Boga svome.

To reče i uvide me kroz vrt u sobu. Znao sam, da mi jež pokazati sliku, premda sam je odavno posvetoval. Još dok sam bio dječak.

Ponad kreveta je visjela slika Srca Isusova, stara, neugledna, ni po čemu ljekapa, pa ipak mi ona ruka, koja je objezivala na Srce takne dušu nekome tihom ljubavi. Bio sam ganut.

III. NEĐELJA PO DUKOVINA

22. VI. 1952.

Dunjanje sv. Ewangelije izvješćuje (Luka 15, 1-10), kako su farizeji mrmjali, što Isus prima grešnike i jede s njima. Isus im na to ispitiva priču o izgubljenju ovci i nestalom dramo, te dodaje, da će na nebu biti veća radost za jednog grešnika, koji čini pokoru, nego za devedeset i devet pravednika, kojima ne treba pokore.

1. Ovsj prima grešnike i jede s njima. Farizeji su javne grešnike prezirali i izbjegavali kao kuzu, da se ne očešate. I zato im ne ide u glavu, kako se Isus druži s njima: razgovara s njima, daje da Ga se dotiču, sjeda s njima za stol i vodi prijateljske razgovore s njima. To ipak ne bi smjelo da čini prorok, kakvim se Isus gradi. To nisu mogli, da čine farizeji, sami bijedni grešnici: puni saraj sebe, umišljeni, oboli kruti prema drugima no Isus je bogod. On je bio sam bez grijeha, ba je zalazio među njih da diže, tješi i liječi. Kao sunčana zraka, koja pada u kal, ali se sama ne kalja, pada na rane, ali ne ubija nego osvjetljuje, grlje i liječi. Farizeji nisu imali šta da daju grešnicima, ni savjeta, ni dobra primjera, ni ljubavi, a Isus je imao da im daje srce puno ljubavi i dobrote, i da ih podigne s dna moralne bijede, u nebeske visine duhovnih ljepota i blažene sreće.

2. Ovsj prima grešnike i jede s njima. Kako i ne će primati i jesti s njima, kad su to ovice iz Njegova stada, dramji iz Njegove riznice, članovi Njegova naroda, Njegova braća i prijatelji. A teško su bolesni. Zar majka ne voli ono svoje dijete još više pred drugima, koje je bolesno i slabo? Slušajmo Ga i gledajmo! Za carinika u hramu, dok se je poznio molio i kajao, veli, da je otišao kući opravdan, a farizej neopravdan. Carinika Levija poziva se carinikom i sebi, da mu bude apostol. Carinika Zakaži zove sa smokve dolje, jer se želi vratiti u njegovu kuću, da mu bude gost. Javna grešnica Magdalena postala na njegov pogled javna pokornica. A ona, koju su htjeli kamenovati kao preljubicu, sluša blage riječi Isusove: "Ni ja te neću osuditi, idi i ne griješ više". Na sve strane opraštanje i podizanje ojađenih i poniženih duša. Zar je čudo, da je stoga grešnike privlačio k sebi poput magneta. Sve je bijedno i nevoljno priliko k Njemu, da nađe utjehu i pomoć, jer je osjećao, da u velikom Srcu zori za njih bezgranična ljubav, koja krije i diže i oživljava, a u srcima farizeja nalazila se mrtvinja, koja ubija.

3. Na nebu će biti velika radost za jednog grešnika, koji čini pokoru. ... Nebo želi, da svi dođemo tamo. Mi smo Božja djeca i braća Isusova. Anđeli su nam dani za čuvare. Sve nas tamo željno očekuje. I kako im je žao i teško, kad vide naše [utan], besuće. Dívne su isporobe Isusove o izgubljenju ovci i dramu. Sjetimo se i one o izgubljenju sinu. Kako li se otac veselio, kad se izgubljeni sin vratio, i šta mu sve nije priredio za povratak. Tako su veseli i naš otac nebeski nad nama, kad se kajemo.

Cijeli stav Isusov prema ljudima je spasenje, a ne uništenje. "Nisam došao radi zdravih, nego radi bolesnih". Zato je dao i život svoj i zadnju kaplju krvi na križu. Zar je onda čudo, da je on primao grešnike i jeo s njima.

Sv. OTAC PAPA O MIRU

Casna braćo, pozdrav i apostolski blagoslov! Izvanredan prizor bratske sloge izražen za vrijeme sv. Godine u bezbrojnim grupama hodočasnika, koje su se skupile u pobožnom hodočašću u Rimu iz skoro svake države, činilo nam se, da sadržaje glas opomene i da stvara svečano svjedočanstvo pred cijelim svijetom, da nijedan narod ne želi rat ni neslogu, niti mržnju, nego da usrdno želi mir, slogu duša i onu kršćansku ljubav, iz koje se jedino može roditi napredno i bolje doba.

Videći s velikom brigom zabrinute narode zbog strasne opasnosti rata i da već u nekim krajevima nestaju mladi, cvatući životi u bijesu strasnog klanja. Mi usrdno želimo, da konačno svi čuju takvu opomenu.

Tko ne vidi, kako borba donosi ruševine, pokolji i sve vrsti bijede? Ljudski genij, određen za sasvim druge svrhe, danas je otkrio i uveo oružje takve snage, koje stvara strahotu u duši svake čestite osobe prije svake, jer ono ne pogada samo vojske, nego često također i djecu, žene, starije i bolesne i njima posvećene tpeđe i najstaknutije umjetničke spomenike. Koga ne zaprepasćuje pomisao, da će nova groblja biti dodana onima iz nedavnog rata i mnoge se pušće ruševine sela i gradova umnožiti ostala zla? Tko konačno ne drže na pomisao, da će uništenje novih bogatstva, neizbježiva posljedica rata, još više pogoršati onu gospodarsku krizu, od koje gotovo svi, naročito oni iz najbiednijih slojeva pučanstva, u dinas trpe.

Mi sa svojom dušom iznad bde ljudskih strasti, koji nještujemo očinske osjećaje prema naredima i državama bez obzira na njihovu rasu, želimo sigurnu i mirnu sigurnost i dnevni porast blagostanja. Mi se, časna braćo, svaki puta, kad vidimo, da se vedro nebo zamračuje prijetelji oblacima i da nova opasnost sukoba prijete čovječanstvu, ne možemo suzdržati, a da ne podignemo svoj glas podstrekujući sve da uklone nesporazume, poravnaju razlike i stvore onaj pravi mir, koji osigurava prava vjere, narodima i pojedincima, javno i iskreno priznata, kao što je to potrebno.

Međutim znamo veoma dobro, da su ljudska sredstva nedorasla tako visokom zadatku: prije svega je potrebno obaviti duže, ugušiti strasti, umiriti mržnju, i iskreno primijeniti norme pravde, postigavši pravedniju razdoblju dobara, pojačati uzajamnu dobrotornost, podstrekavati sve na krepost. Nema sumnje, da ništa ne može bolje pomoći takav veliki cilj nego li kršćanska vjera. Njezina bo-

žanska eszaka učiti, da su ljudi braća i da čine jednu obitelj, kojoj je Bog-Otac, a Krist Otkupitelj i davalac života s beskorom milosti, čiji je besmrtni dom u nebu. Kada bi se ova božanska nauka, istinito izvršavala, tada sigurno ne bi ni privatni ni javni život bio mučen ratovima, mržnjom i neredom; ne gaženjem vjerske i građanske slobode, nego bi ožbiljna nepomoćnost, temeljena na pravdi i ispunjena srca i stvorila put sve većem i veću blagostanju. To je mučno, ali i potrebno. A ako je potrebno, ne smjemo oklijevati, nego se moramo odmah dati na posao. U svojoj je mučno i iznad ljudskih snaga, kada se s molitvama i s dušom morano obratiti nebeskom Ocu, kao što su to činili kroz stoljeća naši predci u svim poteškoćama sa sretnim i dobrim uspjehom. Iz toga vas razloga ponovno snažno pozivamo, Casna braćo, da na javne molitve pozovete povjerenno vam stado, da izmole od Boga mir i sklad među narodima, tako da se pod zaštitom viete unsprijedi sveta krstaška vojna, da su suprostavi onoj razularenju borbi, od koje dolaze nesreće cijelom čovječanstvu.

Neka se ne zabori usrdno moliti Otkupitelja, rođenog od Njegove Božanske

Majke da kršćanska vjera, koja je naš sigurniji temelj ljudskog društva i građanskih prava, može uživati dužnu slobodu u svim državama i da oni, koji strpe progonostrvo radi pravde, dobiju nebesku utjehu i konačno postignu ono, što je predmetom njihovih najvrjednijih savjeta i gorućih želja.

Mi smo sigurni, Casna braćo, da ćete svojom uobličenošom pastirskom revnošću i budnošću saopćiti ove naše očinske pozive svojem kleru i narodu na način, koji smatrate najzgodnijim te smo isto tako sigurni, da će sva naša ljubljena djeca u Kristu, ma gdje ona bila u svijetu, sportsanom voljom odgovoriti ovom Našem pozivu.

U Božanskoj milosti i dokazujući svoju očinsku ljubav, neka bude apostolski blagoslov, kojeg podjeljujemo puna srca u Gospodinu svima i svakom pojedincu, o Vas, Casna braćo, Vašim vjernicima, naročito onima, koji će moliti prema Našim nakanama.

Sv. Gervazije i Protazije

God. 386. htio je krivovjerni car Valentinijan sa svojom majkom oti crkvu biskupa i crkvenom Učitelju sv. Ambroziju u Milanu i predati arijancima. Biskup je s narodom ostao u crkvi više dana i noći pjevajući svete pjesme.

Potaknut tim događajem vjerni je narod sagradio sv. Biskupu novu crkvu izvan Milana, ali nisu imali moći sv. Mučenika za oltare. Uto su se ukazala Svecu dva sveta Mučenika Gervazije i Protazije i pokazali mu u crkvi sv. Nabora i Feliksa svoj grob. Drugi dan uputio se sv. Ambrozije sa svećenstvom u tu crkvu i krenuo je kopati zemlju ispred groba sv. Nabora i Feliksa. Nadene su kosti dvojice muškaraca, visokoga stasa, a udalje njihove glave. Uz sv. moći u ljesu bio je pložen kratki opus njihova mučeništva. To su bili sv. Gervazije i Protazije.

Svete kosti ovih Mučenika bile su izložene nekoliko dana u crkvi sv. Fausta (danas sv. Ambrozija). U gradu je živio slijep mesar Sever. On je progledao, čim se rupcem dotakao svetih kostiju. Sv. Augustin piše da ga je iza toga vidio u crkvi, kako zdrav poslujuće kod vjerskih obreda. Dogodila su se i druga čudesa, kako spominje sv. Augustin. Ove su kosti bile svečano sahranjene u novoj crkvi.

Gervazije i Protazije sinovi su bizantijskih svetih Mučenika Vitalisa, mučena u Ravenni i sv. Valerije, mučene u Milanu. Po smrti svojih roditelja prijavili su se i oni na sv. mučeništvo. Rasprodali su svoje imanje, razdijelili siromasima i tako živjeli deset godina samo u molitvi i pokori. Tada je kroz Milano prolazio vojskovođa Anatazije u rat protiv Markomana. Ali poganski svećenici su mu rekli, da ne će pobijediti, ako ne prisili Gervazije i Protazije da mu pomognu.

zija i Protazija da žrtvuju rasrđenim bogovima. Anatazije je pozvao svetu braću, da žrtvuju bogovima. Gervazije mu je odgovorio, da priznaje samo živoga Boga, Stvoritelja neba i zemlje, a ne mrtve kuma. Na to ga je Anatazije dao bičevati i odrubiti mu glavu. Zatim se obratio Protaziju nagovarajući ga, da spasi svoj život i žrtvuje poganskim bogovima. Protazije je to odlučno odbio, na je i njemu bila odrubljena glava. To je bilo godine 169.

Njihova sveta tijela pokupio je u noći pobožni kršćanin Filip sa svojim sinom, stavio u mramornu lijku i pokopao u svojoj kući. Poslije je tu sagrađena crkva u čast sv. Mučenika Nabora i Feliksa, a da nitko nije znao, da je tu i grob sv. Gervazija i Protazije, dok ga nije otkrio sv. Ambrozije. Na Uskrs g. 397. bio je sv. Ambrozije sahranjen pokraj ovih svetih Mučenika. U devetom stoljeću stavio je biskup Angilbert IV. kosti sve trojice svetaca u porfirni ljiljas, koji se pronađen 1864. pod velikim oltarom u crkvi sv. Ambrozija u Milanu.

Slava ovih svetih Mučenika proširila se po svem kršćanskom svijetu. Sv. Crkva je uvrstila njihova slavnna imena u Litanije Svih Svetih. Njihov spomen slavi se 19. lipnja.

Što je Božje?

Na razne načine iskjučivali su farizeji božanskoga Učitelja. Raznovrsne bile su zamke, koje su lukavci pletli oko Isusa, kako bi jasno dokazali narodu, da On čini krivo. Tako su pokušali, da Ga optuže zbog pobune protiv rimskog vladara. Kada bi Isus odgovorio na njihovo pitanje, da nije potrebno dati pozrez cesaru. On bi time doduše omililo siromasima, ali bi izazvao gnjev i tešku kaznu vladarev.

Božanski Učitelj poznaje ljudska srca i njihove najskrivenije nakane. On znade, što ljudi sputu, bilo u dobru, bilo u zlu, ali i kada se ne bi bilo radilo o postavljenju zamki Njegovih prijatelja, odgovorio bi odlučno: "Dajte cesarevu cesaru, i Božje Bogu."

Ovo je Isusova zapovijed za ljudsko društvo u svim epohama. Treba da primamo ljudske zakone, koji upravljaju našim zemaljskim odnosima. Treba da priznamo ljudsku vlast, ali pored toga, i nad time treba da budemo svjesni, kako postoji Božji zakon nad svim stvorenjima. Božji zakon uređuje odnose naše duše prema Stvoritelju i vjernosti. Božje zapovijedi vode nas kroz život, kako bismo upoznali životni cilj života, kako bismo bili spasieni za Božji svijet poslije naše smrti.

Pamtimo Isusov odgovor, jer o njemu ovisi naš neprolazni mir, naša vječita sreća.

GOSPA OD PLAČA U ŠIBENIKU

Iz povijesti stolne crkve u Šibeniku vladimo ovo. Na glavnom oltaru stolne bazilike u Šibeniku još od g. 1635. stoji se starinska slika Majke Božje, zvana "Gospa od Plača". Dotada ona se je nalazila na gradskim bedemima, iznad vrata s istočne strane, gdje je sada kazalište. Ime joj dolazi odajle, što je g. 1635. i 1636. tri puta prolila obilne suze, zapravo plakala.

Prvi put to je bilo 4. travnja 1635. Nekim prolaznicima shizani su, da iz očiju svete slike, koja je okružana na dasci, teku suze. To se je ponovilo nekoliko dana kasnije, na drugi dan Ukursa. Suze su bile obilne i dobro nakvasile lice, vrat i prvi svete slike; drugi put tekle su do nogu na slici. Kako vje povjereničari Vinjalčić i Farlati, glas o tomu brzo se raširio po gradu i kroz malo zlegao se gotovo čitav grad, da vidi taj nevideni orizor. Upravitelji biskupije prepozit Ivan Zorić, koji je upravljao biskupijom kao namjesnik kaplota, ustanovio je odbor od starijih kaplota, klera i poglavica grada i s njima se uputio na lice mjesta, da stvar ispita. Uvjerivši se, da je istina sve što se govorilo i pripovijedalo, odredili, da se o stvari pozove sudbena istraga, da se pozovu na zakletvu svjedoci očevidci i da se sastupaju učepi bogoslovi. Kad je sve bilo ispitano i proučeno, izda presudu, da se onaj plač

Majke Božje ima smatrati pravim čudom, jer se nikako ne može protumačiti prirodnom načinom. Presuda je bila izrečena 6. svibnja, a u slijedeću nedjelju, t. j. 13. svibnja 1635., na želju svega puka i svećenstva, sveta slika s najvećom svečanosti prenesena je u stolnu crkvu i postavljena na najčastnije mjesto.

Međutim još nije prošla ni godina dana od svečanog prenošenja, 8. svibnja 1638., između 6. i 9. sata ujutro sveta je slika po treći put propalakla. Ovuoga puta suze su tekle preko cijele slike, i padale na oltar krak svetohraništa. Isti upravitelji biskupije Ivan Zorić opet je naredio sudbenu istragu, koja je utvrdila događaj, koji nadilazi prirodne zakone. Ovaj novi događaj sve je napunio prevellkim strahom, jer se je to smatralo znakom nečega žalosnoga i strasnoga, što će zadestiti grad. I zaista tri su nemila zla malo kasnije zadesila Šibenik. Kad je g. 1645. nastao t. zv. kandijski ili kretski rat, Turci su više puta navaljivali na Šibenik, obojito g. 1647., kad su ga opsjedali 28 dana i vojskom od preko 30.000 vojnika. Malo prije toga sva je okolica Šibenika bila nemilo poharana i isplašena. Najgore i najstrašnije zlo bilo je g. 1649., kad je kuga u gradu umorila preko 8.500 duša, tako da je na životu ostalo tekva 1.500 stanovnika.

Oltar, na koji je bila stavljena sveta slika, bio je od drveta. Tada se pomisljalo, da bi se napravio novi od srebra. Tehničke poteškoće stvar su omele, pa je izrađen od mramora. Prije nego je sveta slika postavljena na novi oltar, nošena je g. 1645. po gradu. Od tada sveta slika čast se osobito 13. svibnja, kad je prvi put prenesena u stolnu crkvu. God. 1835. svečano je proslavljena 300-godišnjica toga prenošenja. Sveta slika je lijepa, ali je dosta istrošena. Djelo je kretsko-mističke škole iz kraja 15. st. Pokrivena je srebrnom koprenom, na kojoj je u baroknom stilu izrađen gornji dio tijela B. D. Marije i čitavo tijelo maloga Isusa. Dva anđelica podravaju krunu. Okvir, u kojem se nalazi sveta slika, sav je od srebra, a ne kopreni ima više zavjetnih darova od srebra i zlata. 13. svibnja govori se Misu i Oficij Majke Božje, po dozvoli Pape Pija IX. od g. 1859.

MSGR. MANGERS, apostolski vikar grada Oslo, služio je svečanu sv. Misu na dan početka zimске Olimpijade. Sv. Misi su prisustvovali katolički gimnastičari, koji su sudjelovali na Olimpijadi, s duhovnikom norveških katoličkih sportista i članom Olimpijskog odbora vik. Ivarem Hanssen-Kunden na čelu.

Gibanje planeta

Sve do prije 400 godina općenito se vjerovalo, da je naša Zemlja središte Sunčeva sustava, pa ne samo to, nego se je vjerovalo, da je Zemlja čak i središte svemira. Sva su se nebeska tijela gibala oko Zemlje, kao što se to ukazuje našem oku kad gledamo pojave na svodu nebeskom. Zemlja je bila na prijestolju: nebeske su se sfere jednolično okretale je, po starom mišljenju proizvodile harmonične zvukove, a 12 zvezdika zodijska kao 12 pazeva obilazili su redom po njoj i sačinjavali joj pratnju. Nitko nije znao, tko tjeraj taj složeni nebeski mehanizam.

Do Kopernika je Zemlja bila neizmjereno veliko i nepokretno tijelo, koje miruje u središtu svijeta, a oko nje se okreće nebo i sva nebeska tijela. Kad je on objavio, da je Zemlja kugla i da ona lebdi slobodno u prostoru i valja se oko Sunca, ljudi su se pobojali te misli, pak je i ondašnjim najvećim učenjacima stala pamet i duog je vremena trebalo dok su normalno upili u misao i otrešli se starih zabuda o Zemlji i svemirskom redu.

Kopernik je pokazao, da se sve pojave u pogledu gibanja nebeskih tijela daju na mnogo jednostavniji način i točno protumačiti, kad se uzme da se oko Sunca kao središta gibaju planeti, među koje spada i naša Zemlja. Glavne su postavke ovog sustava:

1. Naša se Zemlja okreće oko svoje osi jednom u 24 sata i to prouzrokuje prividno okretanje nebeske kugle — svih nebeskih tijela u protivnom smjeru (od istoka na zapad) za isto vrijeme. I Sunce se prividno giba oko Zemlje za 24 sata, kao i druga tijela nebeske kugle, te nas ošćava, kad je nad obzorom, a ostavlja s jeni noći, kad kruži pod obzorom. To je zemaljski dan.

2. Zemlja se istodobno giba po svojoj stazi oko Sunca. To kruženje traje godinu dana i prouzrokuje prividno pomicanje Sunca po krugu ekliptike na nebeskom svodu — od zapada na istok. Prema ravni ekliptike nagnuta je osovina dnevnog okretanja Zemlje za 23^{1/2}° i to prouzrokuje godišnja doba na Zemlji: proljeće, ljeto, jesen i zima. To je zemaljska godina.

3. Na svom putu oko Sunca — Zemlja prate Mjesec kruži oko nje i obide je u približno 4 sedmice. Prema položaju Mjeseca na svojoj putanji vidimo ga različito osvijetljenja: kad se nađe u pravcu Zemlje i Sunca, onda je milena (nevidljiv je), iza mijene slijedi mladi Mjesec, rednicu dana poslije mijene prva četvrt, nakon dvije sedmice uštap (na protivnoj strani od Sunca), zatim dolazi posljednja četvrt i Mjesec se vidi sve manje osvijetljen, približava se Suncu, da nakon 4 sedmice (točno 29^{1/2} dana) nastupi nova mijena.

4. Poput Zemlje kruže i ostali planeti oko Sunca, ali ih stoga vidimo — prema njihovoj položaju na stazi — smjenjenu u pojnu zodijska, gdje se između zvezdica pomiču — Iutaju. Merkur i Venus, budući se nalaze Suncu bliže od Zemlje, vide se uvijek u blizini Sunca; čas kao večernje, čas opet kao zvezdice jutarnje, dok ostali planeti, koji su dalje od Sunca nego naša Zemlja: Mars, Jupiter, Saturn i drugi (kasnije pronađeni) vide se, kao prividno šetaju krug čitav pojas zodijska, svaki planet svojom punjonom u točno određeno vrijeme.

5. Izvan područja Sunčeva sustava — u neizmjereno daljini nalaze se rasproste zvezdne stajalice po nebeskoj kugli, koja je tako ogromna, da se Sunce i staza Zemlje oko Sunca, kao i staze svih drugih planeta spignu se i dalje u jednu točku. I obratno: pravci povučeni iz raznih točaka u Sunčevu sustavu k istoj točki neba praktički se stapaju u isti smjer. Kao što je Zemlja u geocentričnom sustavu — u središtu nebeske kugle jedna točka, tako je ovdje čitavi Sunčev sustav — u središtu nebeske kugle jedna točka.

Planeti se gibaju oko Sunca, a tako i naš Mjesec oko Zemlje gotovo u istoj ravni, te mi gledajući Mjesec i planetes kao noćnom svodu, vidimo ih u uskom pojasu, slično kao perle nanizane na koncu. U ovom pojasu naokolo nebeske kugle nalaze se 12 zvezdika, poznatih pod imenom životinjskog pojasa (zodijska). Postoje mi s našom Zemljom gibamo — s ove strane Sunca — od lijeva na desno, to zbog toga vidimo, kako se Sunce krug godinu dana prividno pomalo pomiče po životinjskom pojasu — na lijevo, na istok.

Panorama nebeskih gibanja, što nam je daju planeti sa Suncem i Mjesecom u uskom pojasu zodijska, neobično je skladna i raznovrsna, izvor je neprekidnih uživanja za misaona čovjeka. Pomoću astronomičkog kalendara može ih stalno

Iz katoličkoga svijeta

VELIKA BUDISTIČKA SVEČENICA PREŠLA NA KATOLICIZAM. Krajem prošle godine umrla je u Vjetnamu (Indo-Kina) velika budistička svečenica, koja je kroz 50 godina upravljala glasovitom pagodom deset tisuća njezinih vjernika prešla na katolicizam, ona je ostala usprkos toga uporna u svojoj vjeri i službi. Pred smrt pokostila se konačno i ona, na veliku radost svojih negdašnjih vjernika.

BL. IVAN DE APARITO UPOTREBJIO JE PRVI KOLA U AMERICI. Franjevački trećoredac bl. Ivan de Aparito prvi je od svih upotrijebio kola u Americi. On je već u XVI. stoljeću napravio kola, koja su vukli volovi, i on je učio urođenike, kako će orati plugom i volovima. Radi toga ga smatraju zaštitnikom američke tehnike. Njega osobito štiju u Meksiku, gdje je djelovao. Sada se radi na tome, da bude proglašen svecem.

AMERIKANSKI OCI SVETOGA KRIZTA otvorili su u istočno-pakistanskom gradu Daka Zavod sv. Jurja. To je prvi i jedini katolički zavod u istočnom Pakistanu. Većina njegovih ptomaca pripadaju muslimanskoj vjeroispovijesti.

SENATOR KEFAUVER, kandidat za predsjednika USA, izjavio je, da od sada kada buduću predsjednik Sjedinjenih Država treba poslati u Vatikan svog osobnog poslanika. Prema tome on ne bi bio zato da se pošalje u Vatikan ambasador. Senator Kefauver je tom prigodom osudio napad protiv Katoličke Crkve.

OTVORENJE KATEDRALE SV. STJEPANA u Beču, koja je za vrijeme rata bila teško oštećena, svečano je proslavljeno u Beču dne 3. svibnja. Tom prilikom zavonio je prvi put i glasoviti Pummerin, veliki zvonik, koje je za vrijeme prošlog rata također bilo uništeno.

U JAPANSKOM GRADU NAGASAKI formirana je komisija za vođenje diecezanskog procesa za beatifikaciju o. Maksimilijana Kolbe, poznatog poljskog konventualca, koji je herojski umro u nacističkom koncentracijskom logoru u Osviecimu za vrijeme prošloga rata. O. Kolbe je pr je zadnjega svjetskog rata djelovao kao misionar u Japanu.

REGENSBERG, katolička izdavačka kuća u Münsteru u Njemačkoj, slavi 360. godišnjicu svoga rada. Interesantno je napomenuti, da je ovo poduzeće 1937. g. bilo konfiscirano od strane nacističkog režima radi objavljivanja enciklike pape Pija XII. „Mit brennender Sorge“, u kojoj je Papa ustao protiv poganske nacističke ideologije.

U DALJENJEM SELIMA gornjeg i donjeg Egipta katoličko društvo egipatskih škola sagrađilo je u najnovije vrijeme 12 novih škola. Uz školu je u svakom mjestu sagrađena kapela i dispenser.

REDOVNICI SV. DUHA u New Yorku snimili su film u bojama, koji traje 22 minute. Film se zove „Now the Faithhood“, a prikazuje život svećeničkih kandidata u sjemeništima te obrede podjeljivanja tonsure kao i nižih i viših redova.

U MÜNCHENU na glavnom kolodvoru u dvoranu bivšeg kina uređeno je za putničke službenje neudjelne i blazdanke sv. Misle.

KATHELEEN CODY, poznata irska sportašica, koja je donedavno podučavala žensku mladež u sportu, odlučila je, da će ostaviti svijet i poći u samostan.

U LIBANOSKOM PARLAMENTU od 77 članova 42 su kršćani, a od ovih je 30 katolički.

NJEMAČKI SAVEZNI PARLAMENT primio je u Bonnu zakon o zaštiti mladeži. Ovaj zakon zabranjuje mladeži pred 18 godina pušenje i pohađanje javnih lokala. Ujedno primjenjuje stroge kazne za odrasle, koji zavode mladež na pušenje i opijanje alkoholnim pićima.

VOJNICI TJEĐAN organizirali će belgijske katoličke organizacije. Za vrijeme ovoga tjeđna bit će ustanovljeno zainteresirano za čudoredne, vjerske i materijalne probleme vojnika.

prati i već unaprijed uživati u neobično lijepim konstelacijama Sunca, Mjeseca i pet, prostim okom vidljivih, planeta. Planeti se nikad mnogo ne udaljuju od velikog kruga, što ga naš Mjesec na nebu tako upadno opsjuje u toku 4 sedmice. Radi toga Mjesec od jedne do druge mijene prolazi pored svih planeta. On stoji kao putokaz prijatelju neba, da može poznaći planete u zvezdanom pojasu zodijska.

NEKI TVORNICI u Lancashiru, u Engleskoj, donijeli su odluku, da i majke moraju raditi u noćnim smjenama. Protiv ove odluke protestiraju je katoličko društvo „Kolumbovih Vitezova“, jedna od naznačenijih i najutjecajnijih katoličkih organizacija u Engleskoj. U protestu navodi: „Takva odluka predstavlja težak udarac kršćansko shvaćanju obiteljskog života. Narodno gospodarstvo, istina, predstavlja vrlo važan sektor narodnog života, ali za ljubav gospodarskih vrednota, ne smije uništavati obiteljski život, koji majkama povjerava važne dužnosti, od kojih je najvažnija i najvažnija odgoj djece.“

INSTITUCIJE, koje se nalaze pod patronatom New York Catholic Charities brinule su se tokom 1951. u svojim skloništim i zavodima za 18.593 napuštene djece i malodolnih zločinaca. Troškovi uzdržavanja ovih skloništa i zavoda iznosili su 1.031.000 dolara. Ove će se godine ta svota popeti na 3.423.000 dolara radi građenja novih i popravljavanja već postojećih zavoda i skloništa. Osim djece, koja su se nalazila u zavodima i skloništima, stototilaka karitativna društva u S.A.D. strošne djece, od u privatne kuće 3.000 strošne djece, od kojih su pojedine katoličke obitelji uzle pod svoje 284 njih.

U HOLANDIJI će prigodom 1000-godišnjice javnog djelovanja katoličke hierarhije zatražiti holandski episkopat, da se proglaš blazimim svetost gubavaca Petar Donders, koji je polovinom prošlog stoljeća djelovao kao misionar među gubavcima na otoku Srumel.

„DIALOG KARMELIČANA“, posmrtno djelo francuskog katoličkog rompisca Georges Bernanos, koji je ovaj napisao kao scenarij za film, sada je prevedeno za kazalište. Davat će se u poznatom pariškom kazalištu Hebertot. Dialog karmeličana svom sadržaju je tragedija, koja se zbija za vrijeme francuske Revolucije, i uvelike sliči djelu „Posljednji na stratišću“ od Gertrude von Le Fort.

SPOMEN MARKA na uspomenu prve štampane Biblije, koju je g. 1452. štampao Gutenberg u Njemačkoj, zdat će uskoro američka vlada. To je prvi put u povijesti filatelije, da se izdaje za spomenogodišnice Biblije jedno izdanje maraka.

SESTRA ANTONIJA, 52-godišnja redovnica sv. Vinka, poginula je na vratima svoga samostana u Ismailiji, kao žrtva egipatskih terorista. „Još nisam mučenica, ali bih mogla biti kod ovih dana“, pisala je u jednom listu, te tako rekavši borekla svoju smrt. Bila je rodom iz Bronxa u državi New York. Sada poliočija je zavjete u Belgiji, a za vrijeme rata djelovala u Londonu. U više navrata bila je nastavnica u školi za gluhočujne i u sirotištu u Engleskoj, a posljednjih pet godina b'la je u Ismailiji. Vrlo rad na puna dobre volje i spremnosti da gleda svaku situaciju s humorističke strane — kako piše njezina nadstojnica — bila je vrlo omiljena kod djece i kod svih, koji su je poznavali. Osob tu je brgu posvećivala siromašnim starcima. Što su dolazili po objed na samostansku vrata. Poginula je u s'lečnu o. g. pogođena hicem iz neposredne blizine, te su egipatski engleske vlasti povelje istragu u uzročniku njezine smrti.

„UJENJAK I VODIČ NA CAMCU.“ Neki učenjak, koji si jako puno utvarao svoga znanja, pustio je, da ga neki vodič prevrće čamevom preko rijeke. Za vrijeme vožnje zaspokoe je razgovor s vodičem i upitao ga: „Jeste li učili matematiku?“ „Ne, nisam glasio je odgovor. Tada reče učenjak: „Tada ste izgubili četvrtinu svoga života.“ Opet pita učenjak: „Jeste li fiziku učili?“ Vodič se glasno nasmeje i odgovori: „Ne. Učenjak nastavlja: „Onda ste drugu četvrtinu vašega života izgubili.“ „Jeste li astronomiju učili?“ zapita dalje. Budući je vodič i na to pitanje odgovorio negativno, kaže mu učenjak: „Tada ste i treću četvrtinu života vašega izgubili.“ U tom času opaze oboljca, da se u čamcu napravio otvor, kroz koji je voda provalila. „Možete li plivati?“ zapita vodič učenjaka: „O odgovori: „Ne. Tada mu kaže vodič: „Tada su 4 četvrtine vašega života najednom izgubljene, ako se brzo ne uhvatite za moja leđa.“ — Kao ovome učenjaku, tako će u našu smrti biti onom čovjeku, koji si mnogo utvarao svoga znanja, a bio je bez vjere. Za njega će onda biti sve izgubljeno, u koliko mu ne uspije u pomoć milost Božja, da se u zadnjem času savršim pokajanjem spasi. S pravom kaže sv. Augustin: „Nesretan čovjek, koji sve poznaje, ali Tebe, o Bože, ne spoznaje.“

Uz 500 godišnjicu rođenja

Leonarda da Vinci

Ove godine proslavljena je u cijelom svijetu 500 godišnjica rođenja Leonarda da Vinci, velikog humaniste, naučnjaka, inženjera i nedavne slikara. Po širini svog obrazovanja i po dubini svojega duha Leonarda da Vinci smatra se jednodušno jednim od najvećih genija čovječanstva. Leonardo da Vinci živio je u doba (1452 — 1519), kada je humanistička filozofija posumnjala u tekovine skolastičke filozofije Tome Akvinskog, a renesansna shvaćanja ljepote postavilo sebi za uzor jedino antiku umjetnosti. Leonardo da Vinci živio je i radio u vrijeme Michelangelaja i Rafaela, Machiavellijaja i Savonarole, Lutera i Pape renesansne, koji su često bili zakupljeni samo pitanjima upravljanja svjetovnomom i problemima umjetnosti. U tom vremenu, gdje smo još pola stoljeća daleko od Tridentijskog koncila, Leonardo da Vinci predstavlja nam se kao čovjek, koji na ovom svijetu u prvom redu iskreno istražuje čarom traži istinu i ljepotu. Ovo svoje traženje Istine i Ljepote on je ostvarivao i definirao u svojim slikama, koje su postale poznate širom cijeloga svijeta. One su nam svjedoči njegove dužbe kršćanske inspiracije i potpune kršćanske koncepcije svijeta. Kad je Leonardo da Vinci započeo slikati svoju glavu „Posljednju večeru“, onda je u svojoj bilježnici napisao i ove rečenice: „Antika je dala tijelu izraz, koji se ne može naditi. No nakon što je u istu koju umro jedan Čovjek i nakon što Ga Zapad oplakuje svakim petak, nova ljepota rodila se novom istinom... Ako želite studirati, slikati Krista po jednom modelu, ne ćete postići ništa od onoga, što biste htjeli izraziti. Vi morate, čitajući Ewangelije, malo po malo stvoriti sebi sliku Boga-Čovjeka, a onda izabrati najzgodniji čas za isticanje ovog lika... Zato, Leonardo da Vinci imao je pri sebi uvijek Bibliju i Ewangelije i čitao ih često tražeći u njima inspiracije za svoj umjetnički rad. Naslikao nam je osim umjetničke večere, niz slika kršćanske koncepcije i inspiracije.

Leonardo da Vinci umro je kao kršćanin. O tome nam svjedoči njegov učenik Francesco Melzi, koji o Leonardovom umrtu piše: „On je ostavio ovaj život na 2. svibnja, providen svim Sakramentima sveta, Materie Crkve, dobro pripremljen.“ Da je živio i umro kao kršćanin, svjedoči nam i njegov suvremenik, Vasari, koji je u drugom izdanju „Životopisa“ morao priznati, da je Leonardo da Vinci umro sa suzama na očima, kršćanski skrušen i s pouzdanjem u Božju Providnost.

HOLANDSKA KNJIZEVNICA Douver-Schmidt, koja je u književnosti poznata pod imenom Willy Corsari, prešla je na katolicizam, pak je krštena u benediktinjskoj opatiji Oversther. Kršten kum joj je bio poznati holandski katolički pjesnik Peter van der Meer Walcheren, koji se je obratio na katolicizam utjecajem poznatog francuskog katoličkog intelektualca Leona Bloy-a.

Je li vjera tek stvar ukusa?

Mnogi kažu: Vjera je stvar ukusa. Tko nema ukusa za muziku, ne treba ga na nju slisati. Tako primjerice ja nemam ukusa za vjeru, pa me neka nitko s njom ne muči. —
Odgovor: Tko stavlja ovaj prigovor, mi bismo ga uljudno zapitali, neka nam kaže, što je to vjera. Šta on razumijeva pod vjerom? Jedva će znati odgovoriti. Vjera je odnošaj čovjeka k Bogu. Ili točnije: vjera je skup svih istina i svih obveza, koje izviru iz odnošaja čovjeka prema Bogu. Vjera uči čovjeka poznavati Boga, častiti Ga i vršiti njegove zakone. Vjera je stovajenje Boga. Vjera je nužna za vremenito i vječno spasenje. Ona je nešto veliko, nešto bitno, nešto najvažnije.

Kad se radi o vjeri, ne radi se o ukusu, nego se radi o dužnosti, i te napređoj dužnosti čovjeka. Dužnosti se moraju vršiti. Nitko na pr. ne može reći: Ja ne ću da plaćam državnih poreza, nemam ukusa za poreze. Plaćati državi propisane poreze dužnost je svakoga državljanina. Ili hoće li ne će. Ili mi se to svđa ili ne svđa. Ili odgovara ili ne odgovara. Ili ne dužnost. Nepridobivo veća dužnost je vršiti zakone Božje, vršiti zakone, od kojih zavidi ne samo naša vremena, nego i naša vječna sreća.